

วิธีดำเนินงานและการรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือมารดาซึ่งพาบุตรมารับบริการในคลินิกสุขภาพเด็กดี (Well Baby Clinic) ของโรงพยาบาลเด็กและโรงพยาบาลรามธิบดี ทั้งหมดมีจำนวน 210 คน

การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างเป็น 2 ขั้นตอนคือ
ขั้นตอนที่ 1 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเลือกโรงพยาบาลที่จะเป็นตัวอย่างในการวิจัย 2 แห่ง จากโรงพยาบาลของรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีทั้งหมด 10 แห่ง โดยวิธีการจับฉลาก

ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systemetic Random Sampling) 10 เปอร์เซ็นต์ของมารดาซึ่งพาบุตรมารับบริการ ตามลำดับบัตรเลขที่ของโรงพยาบาลที่มีบัตรเลขที่ 10, 20, 30 และต่อ ๆ ไปตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของนมที่ใช้เลี้ยงบุตร
- ตอนที่ 3 เป็นมาตราประเมินค่าทัศนคติ (Attitude Rating Scale) ของ

มารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดา ตามแบบวัดทัศนคติของลิเคอร์ท³⁹ (Likert)
ทั้งหมด 36 ข้อ ดังแสดงในภาคผนวก

วิธีการในการสร้างมาตรประเมินค่าทัศนคติ

1. รวบรวมข้อความจากหนังสืออ้างอิง บทความและผลงานวิจัยจากวารสาร
และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ที่แสดงทัศนคติต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาในท่านต่าง ๆ ดังนี้
คือ

1. ความคิดเห็นทั่วไป เกี่ยวกับการเลี้ยงบุตรควยนมมารดา
2. ความสำคัญและคุณประโยชน์ของการเลี้ยงบุตรควยนมมารดา
เกี่ยวกับผลต่อสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตของมารดาและบุตร
3. ค่านิยมทางสังคม
4. ความสะดวกสบาย
5. เศรษฐกิจ

ข้อความที่รวบรวมได้จะมีทั้งข้อความที่แสดงความเห็นชอบ (Favorable)
หรือข้อความที่มีลักษณะทางบวก และข้อความที่แสดงความเห็นไม่ชอบ
(Unfavorable) หรือข้อความที่มีลักษณะทางลบ แต่ละข้อความให้เลือกตอบได้
5 คำตอบคือ เห็นควยอย่างยิ่ง เห็นควย ไม่น่าใจ ไม่เห็นควย ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง

2. นำมาตรประเมินค่าทัศนคติที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มมารดาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มมารดาที่ทำการจะทำการศึกษาจำนวน 30 คน

3. นำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาแก้ไขปรับปรุงข้อความในด้านภาษาให้รัดกุมยิ่งขึ้น และตัดข้อความที่ผู้ตอบไม่เข้าใจออก

4. หาความเที่ยงตรง (Validity) ของมาตรประเมินค่าทัศนคติ โดยใช้การตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิ⁴⁰ 4 ท่าน ข้อความใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ใน 4 ท่านเห็นว่าใช้ได้ จึงเลือกมาใช้เป็นข้อความในมาตรประเมินค่าทัศนคติ

เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกผู้ทรงคุณวุฒิใช้หลัก 2 ประการคือ

1. คำนึงถึงสาขาวิชาที่เป็นภูมิหลังของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีพื้นฐานทางแพทย์หรือพยาบาล
2. เป็นผู้มีความรอบรู้เชี่ยวชาญทางด้านมารดาและเด็กเป็นอย่างดี

5. หาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ของมาตรประเมินค่าทัศนคติ โดยการนำมาตรประเมินค่าที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับมารดาจำนวน 40 คน และหาค่าความคงที่ภายใน (Internal Consistency) ตามวิธีการของครอนบาค⁴¹ (Cronbach) มีค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ .89 ผู้วิจัยจึงใช้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

⁴⁰ Lee J. Cronbach, Essentials of Psychological Testing (3rd ed; New York : Harper & Row Publisher, 1970), pp.126-27.

⁴¹ Ibid., pp. 161.

การตรวจให้คะแนนของมาตราประเมินค่าทัศนคติ

ลักษณะข้อความทั้ง 36 ข้อความที่ใช้ในแบบสอบถาม แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ
 ข้อความที่มีลักษณะทางบวก (Positive Statement) 18 ข้อความและข้อความที่มี
 ลักษณะทางลบ (Negative Statement) 18 ข้อความ ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์การให้คะแนน
 ดังนี้

1. ถ้าเป็นข้อความที่มีลักษณะทางบวก (Positive Statement) หรือข้อความ
 ที่แสดงความคิดเห็นชอบให้คะแนนดังนี้

เห็นควยอย่างยิ่ง	=	5
เห็นควย	=	4
ไม่แน่ใจ	=	3
ไม่เห็นควย	=	2
ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง	=	1

2. ถ้าเป็นข้อความที่มีลักษณะทางลบ (Negative Statement) หรือข้อความ
 ที่แสดงความคิดเห็นไม่ชอบ ให้คะแนนดังนี้

เห็นควยอย่างยิ่ง	=	1
เห็นควย	=	2
ไม่แน่ใจ	=	3
ไม่เห็นควย	=	4
ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง	=	5

แล้วรวมคะแนนจากการประเมินมาตราทัศนคติของมารดาแต่ละ
 คน ออกมาเป็นผลของทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดา

เพื่อให้ทราบว่าทัศนคติของมารดาไปในทางบวกหรือทางลบมากน้อยเพียงไร
ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาจากน้ำหนักเฉลี่ยคะแนนทัศนคติดังนี้

ถ้าน้ำหนักเฉลี่ยคะแนนทัศนคติมีค่า เท่ากับ 1 หรือใกล้เคียง 1 หมายความว่า
ทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาไปในทางลบอย่างมาก

ถ้าน้ำหนักเฉลี่ยคะแนนทัศนคติมีค่า เท่ากับ 2 หรือใกล้เคียง 2 หมายความว่า
ทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาไปในทางลบ

ถ้าน้ำหนักเฉลี่ยคะแนนทัศนคติมีค่า เท่ากับ 3 หรือใกล้เคียง 3 หมายความว่า
ทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาเป็นกลาง

ถ้าน้ำหนักเฉลี่ยคะแนนทัศนคติมีค่า เท่ากับ 4 หรือใกล้เคียง 4 หมายความว่า
ทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาไปในทางบวก

ถ้าน้ำหนักเฉลี่ยคะแนนทัศนคติมีค่า เท่ากับ 5 หรือใกล้เคียง 5 หมายความว่า
ทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาไปในทางบวกอย่างมาก

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ก่อนเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ติดต่อขอความร่วมมือจากโรงพยาบาลที่เป็นตัวอย่าง
ในการวิจัย โดยมีจดหมายแนะนำตัวและขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย ไปติดต่อขอ
ความร่วมมือจาก นายแพทย์ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเด็ก และหัวหน้าภาควิชาพยาบาล
โรงพยาบาลรามารชิบคี่

การเก็บข้อมูล ช่วงระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเริ่มตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม
พ.ศ. 2519 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2519 ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล ใช้วิธีแจก
แบบสอบถามให้กับมารดาซึ่งได้รับเลือกเป็นตัวอย่าง เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเอง โดย
มีการชี้แจงเป็นรายบุคคลถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและวิธีการตอบแบบสอบถามแต่ละ
ตอนใหม่มารดาเกิดความเข้าใจอย่างแท้จริงก่อนตอบแบบสอบถาม เมื่อเสร็จแล้ว

ผู้วิจัยจะเป็นผู้ตรวจดูความเรียบร้อยของแบบสอบถามแต่ละชุดก่อนเก็บแบบสอบถามคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตร
ควยนมมารดากับชนิดของนมที่ใช้เลี้ยงบุตรโดยวิธี Point Biserial Correlation
และทดสอบความมีนัยสำคัญโดยการวิเคราะห์ค่า t

2. การวิเคราะห์ทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดา

2.1. ค่าความหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

และนำหนักเฉลี่ยคะแนนทัศนคติของ

2.1.1. คะแนนทัศนคติต่อการเลี้ยงบุตรควยนมมารดาของ
มารดาที่เลี้ยงบุตรควยนมมารดา และมารดาที่เลี้ยง
บุตรควยนมผสม

2.1.2. คะแนนทัศนคติของมารดาต่อการเลี้ยงบุตรควย
นมมารดา จำแนกตามตัวแปร อายุ ภูมิลำเนา
ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และ
จำนวนบุตร

2.2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนทัศนคติต่อการเลี้ยงบุตรควย
นมมารดาของ

2.2.1. ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติของมารดาที่เลี้ยงบุตรควย
นมมารดา และมารดาที่เลี้ยงบุตรควยนมผสม โดย
การทดสอบที (t -test)

2.2.2. คะแนนทัศนคติของมารดา จำแนกตามตัวแปร อายุ
ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะทาง-
เศรษฐกิจ และจำนวนบุตร โดยการทดสอบมัธยฐาน
(The Median Test)

3. การวิเคราะห์ชนิดของนมที่มารค้ำใช้เลี้ยงบุตร

3.1. หากการยอดละของชนิดของนมที่มารค้ำใช้เลี้ยงบุตร จำแนกตามตัวแปร อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และจำนวนบุตร

3.2. ทดสอบความแตกต่างของความถี่ของชนิดของนมที่มารค้ำใช้เลี้ยงบุตร จำแนกตามตัวแปร อายุ ภูมิลำเนา ระดับการศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ และจำนวนบุตร โดยการวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (χ^2 -test)